

EUROOPA ÜLEMKOGU

**Brüssel, 11. märts 2011
(OR. en)**

EUCO 7/11

**CO EUR 5
CONCL 2**

SAATEMÄRKUSED

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Saaja: Delegatsioonid

Teema: **EUROOPA ÜLEMKOGU ERAKORRALINE KOHTUMINE
11. märts 2011**

AVALDUS

Delegatsioonidele edastatakse lisas Euroopa Ülemkogu erakorralisel kohtumisel (11. märts 2011) vastuvõetud avaldus.

EUROOPA ÜLEMKOGU AVALDUS

1. Täna toimus Euroopa Ülemkogu erakorraline kohtumine, et arutada olukorda Liibüas ja ELi lõunapoolses naabruskonnas ning määrata kindlaks ELi tulevase poliitika ja tegevuse poliitiline suund ja prioriteedid.
2. Demokraatlike ülestõusudega kaasnevad dramaatilised muutused ELi lõunapoolsetes naaberriikides, pakkudes uut lootust ning võimalust ehitada üles tulevik, mille aluseks on demokraatia, pluralism, õigusriigi põhimõte, inimõigused ja sotsiaalne õiglus. Areng ja demokraatia käivad käsikäes. Euroopa Ülemkogu tunnustab asjaomase piirkonna inimeste julgust ning kinnitab veel kord, et nad peavad saama rahumeelsel ja demokraatlikul viisil oma tuleviku üle otsustada.
3. Kõik piirkonna riigid peavad viima läbi või kiirendama poliitilisi ja majanduslikke reforme. Euroopa Liit toetab kõiki samme, mille eesmärk on liikuda demokraatliku ümberkorraldamise, rahumeelset muutust võimaldavate poliitiliste süsteemide, majanduskasvu ja jõukuse ning majanduse arengust saadava tulu proportsionaalsema jaotumise suunas. Sellega seoses tervitab Euroopa Ülemkogu soojalt Maroko kuninga teadaannet nõuandekomitee loomise kohta, et valmistada ette põhiseaduse muutmist, nii et muudetud põhiseaduse saaks esitada heakskiitmiseks Maroko rahvale. Partnerite edusammud ümberkorraldamise suunas tagavad ELi toetuse. Kuna üheks peaesmärgiks on tugevate demokraatlike institutsioonide väljakujundamine, siis on ülimalt oluline tõhustada Euroopa ja asjaomase piirkonna vahelisi parlamentaarseid sidemeid.

4. Seoses Tuneesiaga tervitab Euroopa Ülemkogu teadaannet, et 24. juulil 2011 toimuvad põhiseadusliku kogu valimised. Sellega seoses on EL valmis tihedas koostöös Tuneesia ametivõimudega pakkuma vajalikku toetust, sealhulgas Tuneesia edasijõudnud riigi staatuse kaudu. EL on nõus niipea, kui Tuneesia ametivõimud on selleks valmis, pakkuma toetust Tuneesia ees seisvate majanduslike ja sotsiaalsete väljakutsetega tegelemiseks. Euroopa Liit on majandusliku ja sotsiaalse arengu edendamise nimel valmis pikaajaliseks osalemiseks. Tuneesia rahva väljendatud solidaarsus Liibüast põgenevate pagulaste suhtes väärib suurimat kiitust ja toetust.
5. Euroopa Ülemkogu toetab demokraatiale üleminekut Egiptuses. Ülemkogu tervitab esimeste põhiseaduse muutmise ettepanekute õigeaegset esitamist ning innustab Egiptuse ametivõime olema jätkuvalt pühendunud poliitilistele reformidele ja looma põhjalikku demokraatiale üleminekut soodustavat õhkkonda, sealhulgas kaotama eriolukorra. Euroopa Liit on valmis andma oma täielikku toetust vastavalt Egiptuse rahva prioriteetidele ning on alustanud dialoogi Egiptuse hiljuti ametisse nimetatud valitsusega.
6. Olukord Liibüas valmistab endiselt tõsist muret. Me väljendame oma tugevat solidaarsust Liibüa rahva ja kannatanutega. Mõistame otsustavalt hukka vägivaldsed repressioonid, mida Liibüa režiim oma kodanike vastu rakendab, ning ulatusliku ja süstemaatilise inimõiguste rikkumise. Me tervitame ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1970 ja Liibüa olukorra käsitlemise suunamist Rahvusvahelisse Kriminaalkohtusse. Jõu kasutamine tsiviilelanikkonna vastu, eriti sõjaliste vahendite abil, on vastuvõetamatu ja tuleb kohe lõpetada. Inimeste turvalisus tuleb tagada kõigi vajalike vahendite abil. Euroopa Ülemkogu on tõsiselt mures tsiviilisikute vastu suunatud rünnakute, sealhulgas õhurünnakute pärast. Tsiviilelanikkonna kaitsmiseks kaaluvad liikmesriigid kõiki võimalusi, tingimusel et selleks on olemas tõendatud vajadus, selge õiguslik alus ja asjaomase piirkonna toetus. Jõu kasutamise eest vastutavad isikud võetakse vastutusele ja seisavad silmitsi tõsiste tagajärgedega. Me teeme kriisile reageerimisel koostööd ÜRO, Araabia Liiga, Aafrika Liidu ja meie rahvusvaheliste partneritega. Me kutsume üles korraldama kiiresti Araabia Liiga, Aafrika Liidu ja Euroopa Liidu vahelist tippkohtumist.

7. Kolonel Gaddafi peab viivitamata võimust loobuma. Tema režiim on kaotanud kogu legitiimsuse ja see ei ole ELi jaoks enam vestluspartner. Euroopa Liit võttis vastu piiravad meetmed Liibüa juhtkonna vastu ning üksuste vastu, kellele kuuluvad režiimi kontrolli all olevad märkimisväärsed varad, ning on valmis võtma vastu täiendavaid sanktsioone.
8. Eesmärk on, et Liibüa alustaks kiiresti kavakohast üleminekut demokraatialle, kasutades selleks laiapõhjalist dialoogi. Euroopa Liit tervitab ja julgustab Benghaziis asuvat ajutist rahvuslikku üleminekunõukogu, keda ta peab enda poliitiliseks vestluspartneriks. Euroopa Liit on valmis aitama Liibüal üles ehitada põhiseaduslikku korda ja õigusriiki. Euroopa Liit on valmis reageerima Liibüa rahva taotlustele, et aidata taaskäivitada Liibüa majandust.
9. Humanitaarkriis Liibüas ja tema piiril on saavutamas muret tekitavaid mõõtmeid ning seda süvendab toimuvast tulenev massiline rändevoog. Endiselt on esmatähtis tagada ELi kodanike ja lahingute eest põgeneda soovivate muude riikide kodanike turvaline evakueerimine. Euroopa Liit ja liikmesriigid on mobiliseerinud humanitaarabi ning on pühendunud sellele, et täiendavalt aidata Liibüa rahvast ja riigipiiri ületavaid pagulasi, tehes tihedat koostööd ÜRO pagulaste ülemvoliniku, humanitaarasjade koordineerimise büroo, Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni, Rahvusvahelise Punase Risti Komitee / Rahvusvahelise Punase Risti ja Punase Poolkuu Seltside Föderatsiooni ja valitsusväliste organisatsioonidega. Euroopa Liit kutsub kõiki asjaomaseid pooli üles võimaldama humanitaarabiasutustele ja -korraldajatele juurdepääsu igasse piirkonda, kus abi vajatakse, ning on valmis nende tööd toetama. Selleks tõhustab Euroopa Liit oma koordineerimist, et tagada vahendite ja võimete sidus ja tõhus kasutamine kooskõlas humanitaarabi andmise põhimõtetega.

10. Liikmesriigid, keda rändevood kõige otsesemalt puudutavad, vajavad meie konkreetset solidaarsust. EL ja liikmesriigid on valmis olukorra arenedes andma vajalikku toetust. EL jälgib, eelkõige operatsiooni Frontex Hermes 2011 kaudu, jätkuvalt hoolega sündmuste mõju rändevoogudele asjaomase piirkonna sees ja sellest väljapoole. Eelkõige kutsutakse liikmesriike tungivalt üles andma vastavalt vajadusele Frontexi käsutusse täiendavaid humanitaar- ja tehnilisi vahendeid. Komisjoni kutsutakse üles tegema kättesaadavaks täiendavad vahendid. Euroopa Ülemkogu kutsub üles jõudma kiiresti kokkuleppele agentuuri suutlikkuse suurendamist käsitlevas määruses.
11. Euroopa Liit konsulteerib asjaomase piirkonna riikidega rahalise ja tehnilise toetuse üle, et tõhustada piiride kontrolli ja haldamist ning meetmeid, mille abil hõlbustada rändajate tagasisaatmist oma päritoluriikidesse. Euroopa Ülemkogu kutsub justiits- ja siseküsimuste nõukogu üles viivitamata kohtuma. Lisaks sellele kutsutakse nõukogu üles esitama koostöös komisjoniga enne juunis toimuvat Euroopa Ülemkogu kava rände- ja pagulasvoogude juhtimise suutlikkuse arendamise kohta.
12. Tuleks edendada põhjalikku rännet käsitlevat lähenemisviisi, mis on kooskõlas ELi üldise lähenemisviisiga. Sellega seoses peab Euroopa Liit tegelema ka liikuvusest tulenevate väljakutsetega ning edendama inimestevahelisi kontakte, kasutades selliseid vahendeid nagu liikuvuspartnerlus kõigi partneritega, kelle reformiprotsessid on piisaval arengutasemel ja kes teevad koostööd inimkaubanduse ja ebaseadusliku sisserände vastases võitluses. Komisjoni kutsutakse üles esitama ettepanekuid Euroopa ja Vahemere lõunaosa noorte vaheliste kontaktide edendamiseks.

13. Üldisemal tasandil vaadatakse kiiresti läbi olemasolevad partnerlus- ja abiprogrammid, tehes tihedat koostööd meie partneritega piirkonnas, et praeguste vajadustega paremini tegeleda. Sellega seoses peaksid komisjon ja kõrge esindaja pidama esmatahtsaks riigikeskseid ja tulemuspõhiseid lähenemisviise.
14. Keskpikka perspektiivi silmas pidades kutsub Euroopa Ülemkogu üles looma kõnealuse regiooniga uue partnerluse kookõlas ülemkogu 4. veebruari 2011. aasta deklaratsiooniga. Sellega seoses tervitab ülemkogu üldiselt komisjoni ja kõrge esindaja ühist teatist, milles tehakse ettepanek luua Vahemere lõunapoolse osa riikidega demokraatia ja ühise jõukuse partnerlus, mis põhineb diferentseeritud ja stiimulitepõhisel lähenemisviisil, koondades kokku kõik ELi vahendid. Selline partnerlus peaks rajanema tihedamal majanduslikul integratsioonil, laiemal turule juurdepääsul ja poliitilisel koostööl. Ülemkogu kutsub nõukogu üles vaatama kiiresti läbi teatistes sisalduvad ettepanekud ja eelkõige tingimused, mille alusel saab ELi poolt tema partneritele antavat toetust tõhustada. Ülemkogu jääb ootama nende tulevast teatist Euroopa naabruspoliitika kohta.
15. Samuti on äärmiselt tähtis anda riikidele vahendid oma majanduse ülesehitamiseks ja ajakohastamiseks. Majandusareng ja tööalased väljavaated, eelkõige noorte jaoks, on äärmiselt olulised, et hoida demokraatiat stabiilsena. Nõukogu peaks leppima kiiresti kokku töösolevad ettepanekud, mis käsitlevad Euroopa – Vahemere piirkonna päritolureegleid, ning komisjonil palutakse esitada ettepanekud, mis võimalikke edasisi viise kaubanduse ja välismaiste otseinvesteeringute edendamiseks piirkonnas lühiajalises, keskpikas ja pikas perspektiivis. Samuti on oluline taaselavdada piirkonna turismisektorit. Nõukogu peaks kiiresti kaaluma Euroopa Investeerimispanka (EIP) tagasimakseid käsitlevaid komisjoni ettepanekuid ning otsima täiendavaid võimalusi EIP üldise finantstoetuse andmise suutlikkuse suurendamiseks. Oluline on koordineerimine teiste rahvusvaheliste finantseerimisasutusega.

16. Toimunust õppust võttes on Euroopa Liit valmis vaatama läbi ka liidu missioonid Vahemere piirkonnas, eesmärgiga edendada piirkonnas demokraatiat ja stabiilsust. Uus tõuge tuleb anda konkreetsetele meetmetele ja projektidele, et tugevdada demokraatlikke institutsioone, sõnavabadust, sealhulgas takistamatut juurepääsu internetile, tugevdada kodanikuühiskonda, toetada majandust, vähendada vaesust ja tegeleda sotsiaalse ebaõiglusega.
17. Euroopa Liit on teadlik nende sündmuste ulatuslikumast poliitilisest ja majanduslikust mõjust laiemale piirkonnale ja kutsub üles Lähis-Ida rahuprotsessi taaselavdama.
